

კოგნიტური მეტაფორები და მათი ეთნოკულტურული
თავისებურებები ინგლისურსა და ქართულ ენებში

ვერიკო შავლაყაძე

*სადისერტაციო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერებათა და ხელოვნების ფაკულტეტზე ანგლისტიკაში ფილოლოგიის
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

უცხო ენათა ფილოლოგია (ანგლისტიკა, გერმანული ფილოლოგია, რომანული
ფილოლოგია) და შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობა

მიმართულება: ანგლისტიკა

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: **ნინო კირვალიძე**

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,

პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2016

განაცხადი

როგორც წარმოდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ვერიკო შავლაყაძე

ვ. შავლაყაძე

თარიღი: 23.06.2016

Cognitive Metaphors and Their Ethnocultural Peculiarities in English and Georgian Languages

S u m m a r y

The paper is devoted to the study of cognitive metaphors in English and Georgian languages. It aims, first, to analyze and generalize the main models offered by Lakoff and Johnson, and then find analogous and other types of cognitive metaphors in the Georgian language. At the final stage of our research, we carry out a contrastive study of these metaphors in order to reveal their ethnocultural peculiarities.

We base our research on Lakoff and Johnson's theory, according to which our conceptual system that plays a central role in defining our everyday realities is largely metaphorical. The way we think, experience or do every day is very much a matter of cognitive metaphor which is reflected in our everyday language by a wide variety of expressions. In a cognitive metaphor one concept is metaphorically structured in terms of another.

In the first chapter we critically review Lakoff and Johnson's theory. In the second one we analyse the main models of cognitive metaphors, such as conceptual, orientational, conduit and ontological, pointing out their main psychological and conceptual peculiarities. In the third chapter we find and analyse analogous and other types of cognitive metaphors in the Georgian language after which we conduct a comparative study of English and Georgian metaphors in order to reveal their common and differential models, which are predetermined by the ethnocultural peculiarities of the corresponding languages. The conclusion sums up the theoretical results of the research.

სარჩევი

შესავალი	4
თავი I. კოგნიტური მეტაფორის ცნება თაანამედროვე ლინგვისტიკაში	8
§ 1. მეტაფორიზაციის ლინგვოსემიოტიკური საფუძველი	8
§ 2. მეტაფორიზაცია, როგორც სააზროვნო-კოგნიციური ფენომენი.....	10
§ 3. კოგნიტური მეტაფორის ცნება ჯორჯ ლაკოფისა და მარკ ჯონსონის ლინგვისტურ კონცეფციაში	14
თავი II კოგნიტურ მეტაფორათა ტიპები ინგლისურ ენაში.....	17
§ 1. ასოციაციურ–ცნებითი კოგნიტური მეტაფორები	18
§ 2. ორიენტაციული კოგნიტური მეტაფორები	21
§ 3. კონდუიტური კოგნიტური მეტაფორები (ე.წ. „კავშირის არხის“ მეტაფორები).....	28
თავი III კოგნიტურ მეტაფორათა შეპირისპირებითი ანალიზი 32თაანამედროვე ინგლისურსა და ქართულ ენებში	32
§ 1. კოგნიტური მეტაფორები ქართულ ეროვნულ აღქმაში	32
§ 2. კოგნიტური მეტაფორების შეპირისპირებითი ანალიზი ინგლისურსა და ქართულ ენებში	40
დასკვნები	51
გამოყენებული სამეცნიერო ლიტერატურა:	53